

ПРИРОДНИЧА ОСВІТА

Освітні науки

УДК 81'243:378.016 (07)

DOI <https://doi.org/10.32782/NSER/2025-1.01>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Денисюк Лілія Володимирівна

старший викладач кафедри іноземних мов

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID ID: 0000-0003-2235-0290

Данілова Наталія Романівна

старший викладач кафедри іноземних мов

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID ID: 0000-0002-9916-4106

У статті розглянуто особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням для здобувачів спеціальності «Фізична терапія» у закладах вищої освіти в умовах сучасного суспільства. Зосереджується увага на використанні сучасних методик викладання, що сприяють ефективному засвоєнню здобувачами спеціалізованої англійської мови.

Досліджено чинники, які впливають на рівень мотивації студентів до опанування англійської мови. Розглянуто методи викладання англійської мови для здобувачів спеціальності «Фізична терапія» та особливості оцінювання їхніх знань.

Визначено ключові аспекти розвитку навичок монологічного та діалогічного мовлення у студентів. Вироблення таких навичок у студентів можливе за умови дотримання певних принципів. Принцип доступності передбачає, що навчальний матеріал має бути зрозумілим для студентів. Принцип інтеграції англійської мови з професійними дисциплінами забезпечує зв'язок між мовною підготовкою та спеціалізованими професійними знаннями.

Доведено, що курс професійної англійської мови є комплексною дисципліною, яка об'єднує вивчення орфографії, граматики, лексики та пунктуації.

Особлива увага приділена актуальним викликам у навчанні та засвоєнні фахової англійської мови студентами вищих закладів освіти.

Виділено шляхи покращення та розвитку навчання англійської мови професійного спрямування.

З'ясовано, що якісна підготовка фахівців має багатоаспектний характер, а викладання англійської мови за професійним спрямуванням розвиває не лише мовні, а й професійні компетенції, що є основою для успішної кар'єри.

Підкреслено, що вивчення англійської мови за професійним спрямуванням є ключем до підвищення кваліфікації та конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Відзначено, що вдосконалення викладання фахової англійської мови у закладах вищої освіти є важливим завданням державної політики, що сприяє побудові ефективної системи освіти відповідно до сучасних світових стандартів. Опанування фахової англійської мови є пріоритетним напрямком навчальної діяльності. Це дозволяє підвищити рівень володіння як розмовною, так і професійною англійською.

Ключові слова: англійська мова за професійним спрямуванням, здобувачі спеціальності «Фізична терапія», мотивація, заклад вищої освіти, монологічне і діалогічне мовлення.

Denysiuk L. V., Danilova N. R. Features of teaching a foreign language for professional purposes for students for the specialty "Physical Therapy" in higher educational establishments

The article deals with the peculiarities of teaching a foreign language for professional purposes for students majoring in Physical Therapy in higher educational establishments in the conditions of modern

society. Attention is focused on the use of modern teaching methods that contribute to the effective learning of specialised English by students.

The factors that influence the level of students' motivation to learn English are investigated. The methods of teaching English to students majoring in Physical Therapy and the peculiarities of assessing their knowledge are considered.

The key aspects of the development of students' monologue and dialogue skills are identified. The development of such skills in students is possible subject to certain principles. The principle of accessibility implies that the learning material should be understandable to students. The principle of integration of English with professional disciplines ensures the link between language training and specialised professional knowledge.

It is proved that the course of professional English is a complex discipline that combines the study of spelling, grammar, vocabulary and punctuation.

Particular attention is paid to the current challenges in teaching and learning professional English by students of higher educational establishments.

The ways of improving and developing teaching professional English are highlighted.

It has been found that quality training of specialists is multidimensional, and teaching English for professional purposes develops not only language but also professional competences, which is the basis for a successful career.

It is emphasised that learning English for professional purposes is the key to improving skills and competitiveness in the international arena.

It is noted that improving the teaching of professional English in higher educational establishments is an important task of state policy, which contributes to building an effective education system in accordance with modern world standards. Mastering professional English is a priority area of educational activity. This allows you to improve your level of both spoken and professional English.

Key words: English for professional purposes, students for the specialty "Physical Therapy", motivation, higher educational institution, monologue and dialogic speech.

Актуальність проблеми. Навчання англійської мови за професійним спрямуванням здобувачів спеціальності «Фізична терапія» давно є предметом наукових досліджень у багатьох країнах. Кожна держава має власні методики викладання іноземних мов у вищій освіті, і Україна не є винятком. Англійська відіграє ключову роль у професійній підготовці майбутніх фахівців. Володіння іноземними мовами допомагає легко налагоджувати комунікацію з колегами. Важливим аспектом залишається вдосконалення методів викладання англійської мови в Україні та формування якісної основи для її подальшого розвитку.

Аналіз новітніх досліджень і публікацій. Останніми роками значно зріс інтерес до методики викладання англійської мови для здобувачів спеціальності «Фізична терапія». Ця тема активно розглядається в наукових роботах таких дослідників, як Р. Гришкова, В. Кушнір, Т. Бажан, А. Гулак, О. Колодницька та інших.

Навчання англійської мови професійного спрямування для здобувачів спеціальності «Фізична терапія» залишається актуальним питанням. Це зумовлено тим, що випускники ЗВО часто мають недостатній рівень знань англійської, що є важливим для їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Визначення основних труднощів у викладанні англійської мови здобувачам спеціальності «Фізична терапія» та пошук ефективних рішень – ключове завдання цієї статті.

Мета статті – дослідити особливості навчання англійської мови за професійним спрямуванням для здобувачів спеціальності «Фізична терапія».

Виклад основного матеріалу. Сьогодні англійська мова є однією з найпоширеніших мов світу, нею користується понад 2 мільярди людей у різних країнах. Опанування англійської відкриває можливості для вільного спілкування в будь-якому куточку світу.

Крім того, англійська є необхідною для багатьох престижних професій. Співпраця з міжнародними колегами, ведення фахової документації, розуміння англійських термінів – усе це неможливо без глибокого знання професійної англійської мови. Тому її викладання у закладах вищої освіти має велике значення.

Р. Гришкова у своїй праці визначає основні завдання навчання англійської мови за професійним спрямуванням для здобувачів ЗВО:

- пізнавальні – залучення студентів до різноманітних професійних видів діяльності, з метою підвищення їх пізнавальної активності;
- освітні – формування у студентів мовленнєвих компетенцій;
- розвивальні – формування у студентів впевненості як користувачів англійської мови та позитивного ставлення до вивчення мови;
- практичні – формування у студентів комунікативних компетенцій для спілкування в університетському та професійному середовищах;
- соціальні – вміння спілкуватися в міжнародному середовищі [3, с. 56].

Для ефективного спілкування та правильного розуміння людини, яка говорить англійською мовою, необхідно володіти не лише іноземною лексикою, а й уміти грамотно формулювати власні думки. Важливо застосовувати відповідні мовні засоби залежно від ситуації комунікації з носіями мови. Отже, одним із ключових завдань ЗВО є формування у здобувачів навичок правильного та точного використання англійської мови в повсякденному житті та професійній діяльності [6, с. 102].

Вивчення іноземної мови має відбуватися паралельно з освоєнням здобувачами їхньої професійної спеціалізації. В рамках курсу англійської мови за професійним спрямуванням студенти знайомляться з широким спектром медичної термінології, що буде необхідною в їхньому подальшому навчанні та професійній практиці [6, с. 103].

У системі навчання українських ЗВО професійна англійська мова відіграє важливу роль. Тому необхідно забезпечити ефективну організацію процесу її викладання для студентів різних спеціальностей. Основним завданням викладання англійської мови у ЗВО є розвиток у здобувачів комунікативної компетентності та глибоке засвоєння фахової англійської лексики [2, с. 3].

Після вивчення цієї дисципліни студенти набувають таких компетентностей:

- володіння навичками ефективного професійного спілкування як в усній, так і в письмовій формах українською та англійською мовами для якісного обміну інформацією;
- високий рівень комунікації фахівців з пацієнтами та професійне спілкування з колегами з інших країн;
- розуміння та правильне використання англійської мовної термінології.

Для кращого засвоєння матеріалу з англійської мови викладач надає здобувачам самостійні завдання у різних форматах: домашні роботи, індивідуальні завдання, презентації, реферати тощо. Крім того, активна навчальна діяльність триває під час занять: на практичних заняттях студенти закріплюють отримані знання та навички.

Одним із ключових аспектів викладання англійської мови для здобувачів є формування навичок монологічного та діалогічного мовлення. Вироблення таких навичок у студентів можливе за умови дотримання певних принципів. Принцип доступності передбачає, що навчальний матеріал має бути зрозумілим для студентів. Принцип інтеграції англійської мови з професійними дисциплінами забезпечує зв'язок між мовною підготовкою та спеціалізованими медичними знаннями [5, с. 156].

Навчання монологічному та діалогічному мовленню англійською мовою здійснюється за допомогою різних педагогічних методик, зокрема

таких, як метод мозкового штурму, рольові ігри, дискусійні техніки, ситуаційне моделювання, стратегічні прийоми тощо. У процесі навчання цим видам мовлення викладач має контролювати освітній процес, слідкувати за культурою спілкування, координувати взаємодію між здобувачами, пояснювати складні моменти й сприяти ефективному засвоєнню матеріалу.

Розвиток монологічного та діалогічного мовлення вважається більш значущим, ніж просто вивчення граматики чи навички письма. Такий підхід дозволяє здобувачам краще засвоїти матеріал і застосувати знання в умовах, наближених до реальної професійної діяльності.

Одним із ключових аспектів викладання професійної англійської мови є формування мотивації студентів.

Мотивація здобувачів до вивчення англійської мови залежить від низки факторів: застосовування методів викладання, рівня зрозумілості матеріалу, взаємовідносин з викладачем тощо. Для того щоб зацікавити студентів у вивченні іноземної мови, необхідно стимулювати їхню пізнавальну активність (надавати цікавий і нестандартний матеріал), розвивати самостійність (залучати до виконання індивідуальних завдань) та підтримувати ініціативність (давати можливість студентам проявляти активність під час занять) [4, с. 53].

Викладач має враховувати, що навіть найсприятливіші зовнішні умови впливають на мотивацію здобувачів опосередковано – через їхнє внутрішнє ставлення. Саме викладач є рушійною силою, яка повинна заохочувати студентів до вивчення англійської мови. Від його методики викладання, організації навчального процесу та індивідуального підходу до кожного здобувача залежить рівень зацікавленості у вивченні англійської мови та набутті необхідних знань.

У сучасних реаліях особливо гостро постає проблема недостатнього рівня володіння англійською мовою серед учнів і студентів українських закладів освіти.

Питання мовної підготовки є досить складним. За результатами останніх досліджень, лише третина студентів продовжує навчання в магістратурі, і однією з причин цього є складність складання іспиту з іноземної мови, зазвичай англійської. Коріння цієї проблеми сягає шкільних років, оскільки рівень викладання англійської мови у школах залишається низьким.

Ще одним чинником недостатнього рівня володіння англійською мовою є обмежені можливості її вивчення, особливо серед дітей із сільської місцевості. У сучасному світі доступні численні англомовні онлайн-ресурси, фахові дисципліни англійською мовою та можливості міжнародної академічної мобільності. Проте діти з сіл часто не мають доступу до цих мож-

ливостей – через фінансові труднощі або недостатню підготовку, що ускладнює вступ до закладів вищої освіти [7].

Ця проблема стосується і студентів закладів вищої освіти. Крім того, для вступу до університету необхідно володіти значно ширшими знаннями та навичками, адже ця спеціальність є складною і багатогранною. Окрім вивчення таких дисциплін, як хімія, біологія, математика та українська мова, важливим аспектом навчання для здобувачів спеціальності «Фізична терапія» є опанування англійської мови за професійним спрямуванням.

Висновки. Англійська мова сьогодні є необхідною для успішного спеціаліста, і її вивчення відкриває широкі можливості для здобувачів спеціальності «Фізична терапія». Опанування фахової англійської мови є пріоритетним напрямком навчальної діяльності. Це дає змогу підвищити рівень володіння як розмовною, так і професійною англійською.

Перспективи подальших досліджень. На жаль, рівень знань фахової англійської мови в Україні залишається недостатнім. Для його покращення держава та заклади вищої освіти мають запровадити комплексні заходи на всіх рівнях навчання.

Література:

1. Бажан Т. О. Вивчення англійської мови в підготовці медичних працівників. *Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах*. № 2. С. 10–11.
2. Брезицька Н. Робоча програма навчальної дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням». Чернівці, 30 с.
3. Гришкова Р. О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Р. О. Гришкова. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 220 с.
4. Колодницька О. Д. Формування позитивної мотивації до вивчення англійської мови (за професійним спрямуванням) у студентів медичних ВНЗ за допомогою інтерактивних технологій і методів навчання. *Медична освіта*. 2018. № 4. С. 52–54.
5. Кушнір В. Особливості навчання фахового англійського монологічного та діалогічного говоріння студентів-медиків. *Педагогіка*. 2022. № 48. С. 154–158
6. Савка І. В. Особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням для майбутніх фахівців у галузі права. Теорія і методика професійної освіти. 2020. № 21. С. 101–104.
7. Що не так з іноземними мовами в школах. URL: <https://osvitoria.media/experience/shho-ne-tak-z-inozemnymy-movamy-u-shkolah/>

References:

1. Bazhan, T. O. (2021). Vyvchennia anhliiskoi movy v pidhotovtsi medychnykh pratsivnykiv. Udoskonalennia yakosti pidhotovky likariv u suchasnykh umovakh [Learning English in the training of medical workers. Improving the quality of medical training in modern conditions], 2, 10–11. [in Ukrainian].
2. Brezytska, N. (2021). Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Anhliiska mova za profesiinym spriamuvanniam» [Work programme of the academic discipline “English for professional purposes”]. Chernivtsi, 30 s. [in Ukrainian].
3. Hryshkova, R. O. (2015). Metodyka navchannia anhliiskoi movy za profesiinym spriamuvanniam studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei [Methods of teaching English for professional purposes to students of non-philological specialties]: [navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv] / R. O. Hryshkova. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly, 220 s. [in Ukrainian].
4. Kolodnytska, O. D. (2018). Formuvannia pozytyvnoi motyvatsii do vyvchennia anhliiskoi movy (za profesiinym spriamuvanniam) u studentiv medychnykh VNZ za dopomohoiu interaktyvnykh tekhnolohii i metodiv navchannia [Formation of positive motivation to learn English (for professional purposes) among medical students using interactive technologies and teaching methods]. *Medychna osvita*. № 4. S. 52–54.
5. Kushnir, V. (2022). Osoblyvosti navchannia fakhovoho anhlo-movnoho monolohichnoho ta dialohichnoho hovorinnia studentiv-medykiv [Features of teaching professional English monolingual and dialogic speaking to medical students]. *Pedahohika*. № 48. S. 154–158 [in Ukrainian].
6. Savka, I. V. (2020). Osoblyvosti vykladannia inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam dlia maibutnikh fakhivtsiv u haluzi prava [Features of teaching a foreign language for professional purposes for future lawyers]. *Teoriia i metodyka profesiinoi osvity*. № 21. S. 101–104. [in Ukrainian].
7. Shcho ne tak z inozemnymi movamy v shkolakh [What's wrong with foreign languages in schools]. Retrieved from: <https://osvitoria.media/experience/shho-ne-tak-z-inozemnymy-movamy-u-shkolah/>